

Κιβωτός της Ιστορίας η Αρχαιολογία

Η Ερευνητική Μονάδα του Πανεπιστημίου Κύπρου μετρά 26 χρόνια έρευνας και προσφέρει στον τόπο μας έργο πολύτιμο στον τομέα της διατήρησης και προώθησης του πολιτισμού μας. >26

Κιβωτός της Ιστορίας μας η αρχαιολογία

ΠΡΥΤΑΝΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ: Η Κύπρος χρειάζεται τη δική της αρχαιολογική σκαπάνη

Οταν το 2012 ο προϋπολογισμός του Πανεπιστημίου Κύπρου υπέστη μειώσεις της τάξεως μέχρι και 40%, ήμασταν αναγκασμένοι να μειώσουμε τα κονδύλια από διάφορες δράσεις του Ιδρύματος. Τότε ήμουν πεπεισμένος, άποψη την οποία στήριξε και η Σύγκλητος, ότι τα κονδύλια της Ερευνητικής Μονάδας Αρχαιολογίας και των Ανασκαφών επιβάλλεται να διατηρηθούν στα ίδια επίπεδα και να μην μειωθούν. Άλλωστε, η αρχαιολογία αποτελεί την κιβωτό της Ιστορίας μας και ως τόπος έχουμε ανάγκη από τη δική μας αρχαιολογική σκαπάνη, σημείωσε χαρακτηριστικά ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, αναφερόμενος στην έρευνα που διεξάγεται στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στον Τομέα της Αρχαιολογίας, συγχαιρώντας παράλληλα το υφιστάμενο, αλλά και το απερχόμενο ακαδημαϊκό προσωπικό της Ερευνητικής Μονάδας Αρχαιολογίας για το πολύτιμο έργο που προσέφεραν και συνεχίζουν να προσφέρουν στον τομέα της διατήρησης και προώθησης του πολιτισμού μας.

➤ **Η ερευνητική μονάδα:** Είκοσι έξι χρόνια λειτουργίας μετρά η Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας (EMA) του Πανεπιστημίου Κύπρου, η πρώτη ερευνητική μονάδα του ιδρύματος, η οποία ιδρύθηκε το 1991 με απόφαση της κυπριακής Κυβέρνησης. Με σκοπό την έρευνα και τη διδασκαλία του αρχαίου πολιτισμού της Κύπρου, καθώς και των γεγονικών πολιτισμών της Μεσογείου, η Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας στελεχώνεται από ακαδημαϊκούς, μέλη του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Οι αρχαιολόγοι του Πανεπιστημίου Κύπρου, εκτός του ότι εκπαιδεύουν και προετοιμάζουν τη νέα γενιά αρχαιολόγων, μελετούν και προωθούν την πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου, ενώ παράλληλα μελετούν την αρχαιολογία του ευρύτερου μεσογειακού κόσμου και διεξάγουν έρευνα και ανασκαφές στην Ελλάδα, την Τουρκία και τη Γαλλία.

Η απόφαση για την ίδρυση της Μονάδας είχε βασιστεί στην εισήγηση της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Κύπρου, με την οποία δηλώνεται ότι: (α) Η Κύπρος προσφέρεται για έρευνα στον τομέα της αρχαιολογίας λόγω της πολιτιστικής ιδιαίτερότητας της και της Ιστορίας της, καθώς επίσης επειδή η κυπριακή αρχαιολογία και η αρχαιολογική έρευνα στο νησί έχουν αξιόλογη παράδοση και διεθνή

ακτινοβολία. (β) Η περαιτέρω αναγνώριση της σπουδαιότητας της αρχαιολογικής έρευνας στην Κύπρο στον διεθνή χώρο θα αποτελέσει το πρώτο κίνητρο για την προτίμηση του Πανεπιστημίου Κύπρου ως κέντρου μεταπτυχιακών σπουδών, και θα ανοίξει τον δρόμο για ανταλλαγή φοιτητών και καθηγητών μεταξύ του Πανεπιστημίου Κύπρου και των πανεπιστημίων του εξωτερικού.

➤ **Προϊστορική-Κλασική και Βυζαντινή αρχαιολογία:** Η προϊστορική αρχαιολογία διδάσκεται τώρα από δύο αρχαιολόγους: την καθηγήτρια Μαρία Ιακώβου, η οποία διδάσκει Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία της Κύπρου και της Ανατολικής Μεσογείου, και την αναπληρώτρια καθηγήτρια Ουρανία Κουκά, η οποία διδάσκει Αιγαιακή Αρχαιολογία. Κλασική Αρχαιολογία διδάσκει ο αναπληρωτής καθηγητής Γιώργος Παπασάββας, ενώ η Βυζαντινή Αρχαιολογία εκπροσωπείται από την αναπληρώτρια καθηγήτρια Μαρία Παρανή και τον επίκουρο καθηγητή Αθανάσιο Βιώνη.

➤ **Αρχαιομετρία - Περιβαλλοντική, Ενάλια, Μεσαιωνική αρχαιολογία και αρχαιολογία του προβιομηχανικού κόσμου:** Από την ίδρυσή της μέχρι και σήμερα, τα μέλη της Ερευνητικής Μονάδας Αρχαιολογίας συμπληρώνουν άλλους βασικούς τομείς της αρχαιολογίας, όπως η Αρχαιομετρία και η Περιβαλλοντική Αρχαιολογία, που διδάσκονται από τη νυν διευθύντρια της Ερευνητικής Μονάδας Αρχαιολογίας, καθηγήτρια Λίνα Κασσιανίδου, η Ενάλια Αρχαιολογία, την οποία διδάσκει η αναπληρώτρια καθηγήτρια Στέλλα Δεμέστιχα, η Μεσαιωνική Αρχαιολογία, που διδάσκεται από τον επίκουρο καθηγητή Μιχάλη Ολύμπιο, και η αρχαιολογία του προ-βιομηχανικού κόσμου την οποία διδάσκει μέχρι την αφυπηρέτησή της το 2013, η ομότιμη καθηγήτρια Ευφροσύνη Ριζοπούλου Ηγουμενίδου. Στα 26 χρόνια της λειτουργίας της, η EMA έθεσε γερά θεμέλια σε όλους τους προαναφερθέντες κλάδους αρχαιολογικής έρευνας, κανένας από τους οποίους δεν υπήρχε στην Κύπρο πριν την ίδρυσή της. Μέσα από τη διδασκαλία τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, τα μέλη της EMA συντείνουν στη δημιουργία μια νέας γενιάς Κυπρίων αρχαιολόγων, που διαθέτουν όλα τα εφόδια που χρειάζονται για να διαπρέψουν στο επιστημονικό αυτό πεδίο.

➤ **Εργοδότηση ερευνητών:** Τα τελευταία χρόνια

στο ανθρώπινο δυναμικό της EMA έχει πλέον προστεθεί μια πολύ δυναμική ομάδα μεταδιδακτορικών ερευνητών (δρ Ανδρέας Χαραλάμπους, δρ Μαρία Δικωμίτου-Ηλιάδου, δρ Άρτεμις Γεωργίου, δρ Στέλλα Διάκου, δρ Θεοδώρα Μούτσιου και δρ Σκεύη Χριστοδούλου), κάποιιοι από τους οποίους είναι απόφοιτοι του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, αλλά και μια μεγάλη ομάδα διδακτορικών φοιτητών. Μέχρι το 2015 είχαν ήδη δοθεί 15 διδακτορικοί τίτλοι από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε διάφορους τομείς της αρχαιολογίας.

► **Διεθνής συνέδρια και διαλέξεις:** Με 45 διεθνή συνέδρια στο ενεργητικό της, η Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας δημοσίευσε ή ετοιμάζεται να δημοσιεύσει τα πρακτικά 20 συνεδρίων. Η γνώση και τα πρίσματα της έρευνας γνωστοποιούνται επίσης και στο ευρύτερο κοινό, μέσω δημόσιων διαλέξεων που έχουν γίνει πλέον θεσμός αφού οργανώνονται τακτικά από την EMA,

με τη συμμετοχή Κύπριων και ξένων αρχαιολόγων.

► **Χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων:** 4,6 εκατομμύρια ευρώ έφερε η EMA στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, εξασφαλίζοντας το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό πρόγραμμα στον Τομέα των Ανθρωπιστικών Επιστημών που έχει πάρει ποτέ η Κύπρος. Το Marie Curie Initial Training Network με τίτλο «New Archaeological Research Network for Integrating Approaches to Ancient Material Studies (NARNIA)», συντόνιζε η καθηγήτρια Λίνα Κασσιανίδου. Τα άλλα δύο Marie Curie προγράμματα που εξασφάλισε η EMA ανήκουν στις δράσεις Individual Fellowships και χρηματοδοτούν τη μεταδιδακτορική έρευνα της δρος Άρτεμις Γεωργίου και της δρος Θεοδώρας Μούτσιου. Εξίσου επιτυχής ήταν και η εξασφάλιση προγραμμάτων του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας, από το οποίο μέλη της EMA έχουν εξασφαλίσει συνολικά 5 προγράμματα μέχρι σήμερα.

Διακεκριμένο ερευνητικό κέντρο

Ο ΠΡΩΤΟΣ αρχαιολόγος που προσελήφθη από το Πανεπιστήμιο Κύπρου ήταν ο καθηγητής Προϊστορικής Αρχαιολογίας Βάσος Καραγιώργης, τέως διευθυντής του Τμήματος Αρχαιοτήτων της Κυπριακής Δημοκρατίας, με μεγάλη διεθνή απήχηση, ο οποίος ανέλαβε να δημιουργήσει την Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας και διετέλεσε πρώτος διευθυντής της. Στο δυναμικό της Μονάδας προστέθηκε άμεσα ο καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας Δημήτρης Μικαλίδης, ο οποίος το 1996 διαδέχθηκε τον καθ. Καραγιώργη στη θέση του διευθυντή της Μονάδας, όπου και παρέμεινε μέχρι την αφυπηρέτησή του το 2014. Κατά τη διάρκεια της θητείας του καθ. Μικαλίδη, η EMA ενδυναμώθηκε και συνέχισε να λειτουργεί ως ένα διεθνώς αναγνωρισμένο ερευνητικό κέντρο. Με την πρόσληψη του καθηγητή Βυζαντινής Αρχαιολογίας Δημήτρη Τριανταφυλλόπουλου, ο οποίος επίσης έχει αφυπηρέτήσει, συμπληρώθηκαν οι τρεις παραδοσιακοί πυλώνες της αρχαιολογίας,

Αρχαιολογική βιβλιοθήκη

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ σημαντική είναι και η υποδομή που διαθέτει η Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας, η οποία υποστηρίζει την έρευνα με τον καλύτερο τρόπο. Η βιβλιοθήκη της EMA αποτελεί μια από τις καλύτερες αρχαιολογικές βιβλιοθήκες στο νησί, αφού στεγάζει πέραν των 23.000 βιβλίων και πέραν των 9.000 τόμων επιστημονικών περιοδικών. Η EMA διαθέτει επίσης σύγχρονο εξοπλισμό, τόσο για την καταγραφή των μνημείων και των αντικειμένων που ερχονται στο φως μέσα από τις ανασκαφές όσο και για την περαιτέρω διεπιστημονική έρευνα των ευρημάτων, που περιλαμβάνει φυσικοχημικές αναλύσεις μετάλλινων και πήλινων αντικειμένων κ.ά. Εξίσου σημαντικές είναι και οι συλλογές αναφοράς που διαθέτει η EMA, οι οποίες περιλαμβάνουν ορυκτά και πετρώματα, σπόρους και ξυλάνθρακες, αλλά και οστά ζώων.